

II

(Előkészítő jogi aktusok)

EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

2006. JÚLIUS 5–6-I, 428. PLENÁRIS ÜLÉS

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „A verseny szabályozása és a fogyasztóvédelem”

(2006/C 309/01)

2005. július 14-én az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság Működési Szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése alapján úgy határozott, hogy véleményt dolgoz ki a következő tárgyban: „A verseny szabályozása és a fogyasztóvédelem”

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció véleményét 2006. május 31-én elfogadta. (Előadó: Sánchez Miguel).

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. július 5–6-án tartott 428. plenáris ülésén (a július 5-i ülésnapon) 134 szavazattal 2 tartózkodás mellett elfogadta a következő véleményt:

1. Következtetések és ajánlások

1.1 A szabad verseny valamennyi piaci szereplő előnyére válik, és ez különösen igaz a fogyasztókra. Ugyanakkor az erre a területre vonatkozó jogszabálysértések nagymértékben kihatottak a versenyben résztvevő vállalkozásokra, ezért a verseny-szabályok szankciók kiszabását is megengedik, hogy így csillapítsák a vállalatok közötti verseny hiányából adódó gazdasági hatásokat.

1.2 A múltban nem állt olyan versenyjogon alapuló, megfelelő jogi eszköz a fogyasztók rendelkezésére, amely lehetővé tette volna számukra, hogy fellépjenek vagy panaszt emeljenek bármilyen olyan kárral kapcsolatban, amelyet a tiltott versenygyakorlatok következményeképp a piacon szenvedtek el. Csak a belső piac mélyreható változásait, és pedig főként az általános gazdasági érdekű szolgáltatások ágazati liberalizációját követően kezdődött meg a vita arról, hogy szükség van olyan eszközökre, melyek lehetővé teszik a fogyasztók részvételét a versenypolitikában.

1.3 Az első lépés ebben az irányban a Versenypolitikai Főigazgatóság keretén belül tevékenykedő fogyasztóvédelmi kapcsolattartó kinevezése volt, aki a Főigazgatóság és a fogyasztóvédelmi szervezetek közötti kapcsolatként szolgál az olyan versenypolitikával kapcsolatos ügyekben, amelyekben véleménye fontos lehet. Most, három évvel elteltével elmondható, hogy a kapcsolattartó hatékonysága korlátozottnak bizonyult, és ez a feladatának ellátásához szükséges források hiányának tudható be.

1.4 Eközben a főbb liberalizált ágazatokban valós akadályok gördültek a szabad verseny elé, melyek a versenytársak piacról való kirekesztéséhez és a fogyasztók gazdasági jogainak egyértelmű korlátozásához vezettek. E negatív hatás egyik oka az a nemzeti megközelítésmód, amelyet a legtöbb tagállam alkalmaz a liberalizációval szemben, protekcionista tendenciákat érvényesítve a nemzeti vállalkozások tekintetében. Az Európai Bizottságnak rendelkezésére kell bocsátani a szükséges eszközöket ahhoz, hogy véget vessen az ilyesfajta gyakorlatoknak.

1.5 Az EK-Szerződés 153. cikkének (2) bekezdése teremti meg az Európai Bizottság számára a jogalapot arra, hogy minden közösségi politikán, és különösen a versenypolitikán belül a horizontális fogyasztóvédelmi intézkedés eszközét hozza létre annak érdekében, hogy az EK-Szerződés 81. és 82. cikkének rendelkezései mind a fogyasztók, mind pedig a versenyszabályok megsértése miatt kárt szenvedett versenyhelyzetben lévő vállalatok érdekeire kiterjedjenek. Ugyanakkor a tagállamoknak a maguk részéről biztosítaniuk kell, hogy nemzeti jogszabályaik is ugyanazt a célt szolgálják.

1.6 Mindezt szem előtt tartva olyan intézkedések kialakítására kellene törekedni, amelyek kárpótlást nyújtanak a tiltott gyakorlatokból származó károkért, különösen a gazdasági jogok tekintetében.

1.7 A fogyasztók tájékoztatását és konzultációját szolgáló mechanizmusokat is tovább kell erősíteni. Amennyiben a Versenypolitikai Főigazgatóság meg kívánja tartani kapcsolat-tartóját, a megfelelő eszközöket is rendelkezésre kell bocsátani

feladatköre ellátásához. Az Egészség- és Fogyasztóvédelmi Főigazgatóságnak pedig biztosítania kell valamennyi vele együtt tevékenykedő testület részvételét annak érdekében, hogy a közvetlenül a fogyasztói érdekeket érintő versenypolitikával kapcsolatos ügyekben nagyobb befolyásra tegyen szert. Ebben az összefüggésben úgy véljük, hogy az Európai Versenyhatóságok Hálózata úgy módosíthatná a tevékenységeit, hogy figyelembe vegyen minden olyan információt és észrevételt, amelyet a nemzeti vagy közösségi fogyasztói szervezetek a rendelkezésére kívánnak bocsátani annak érdekében, hogy a versenypolitika hatékonyabban érvényesüljön a piacokon, és hogy biztossá tegyék a fogyasztók gazdasági jogainak elismerését.

2. Az európai versenypolitika jelenlegi helyzete

2.1 A szabad verseny a piacgazdaság alapvető elve, amely azon az elgondoláson alapul, hogy a gazdasági szereplők, és általánosabban fogalmazva a piacon résztvevő valamennyi magánszemély rendelkezik a szabad kezdeményezés jogával. Annak szükségessége, hogy a szabad piaci verseny szabályait összhangba hozzák az összes érintett szereplő jogaival, a Szerződés verseny szabályozó előírásainak megalkotásához vezetett. Az Európai Bizottság még a liberalizálás hőskorában kijelentette⁽¹⁾, hogy egyensúlyra van szükség a vállalkozások és a fogyasztók érdekei között, mérlegelve a versenyjog által nem szabályozott új gazdasági helyzeteket. Ugyanakkor síkraszállt emellett is, hogy javítsák az önkéntességen alapuló eszközök hatékonyságát és támogassák a fogyasztók és a gazdasági szféra közötti, párbeszédet, hogy erősítsék a fogyasztók piacba vetett bizalmát, mert ennek megvalósításához a verseny önmagában nem elegendő.

2.2 A jelenlegi helyzet néhány új vonást is felmutat, ahogy az kitűnik az Európai Bizottság versenypolitikáról szóló 2004-es jelentéséből⁽²⁾, valamint Neelie Kroes biztos beszédéből⁽³⁾. Mindkettő kiemeli annak szükségességét, hogy elsősorban olyan ágazatokban tevékenykedjenek, amelyek az egységes piac és versenyképesség szempontjából a lisszaboni menetrend értelmében lényegesek, különösen vegyék azonban figyelembe ennek során a fogyasztók érdekeit és mindenekelőtt a kartellek és monopóliumhelyzetek hatását a fogyasztók jogaira. Ez a megközelítés első lépésnek tekinthető abban az irányban, hogy a fogyasztóvédelmet az eddigiektől eltérően nem tisztán a kínálat, hanem a fogyasztó szempontjait is figyelembe vevő piacsabályozó intézkedésnek tekintsék.

2.3 Először is meg kell állapítani, hogy a versenypolitika alkalmazási köre a tagállamokkal való együttműködésben az EU egészére ki kell, hogy terjedjen; nemcsak azért, mert az egységes piacot és ennek következtében a határon átnyúló ügyleteket érinti, hanem azért is, mert a nemzeti jogszabályok harmonizálására törekszik, hogy meg lehessen akadályozni egyes államok protekcionista irányultságú politikáját, amelyekkel saját piacukat előnyben részesítik és így diszkriminálják a versenytársakat. Ebben az összefüggésben a közösségi intézményeknek és különösen az Európai Bizottságnak alapvető

szerepe van. Az Európai Bizottság nemcsak a versenyszabályozó jogszabály-javaslatok kidolgozásáért, hanem a fúziók és az állami támogatások ellenőrzéséért is felelős, amelynek során az általános érdekek elsőbbséget kell élveznie az egyes tagállamok egyedi érdekeivel szemben.

2.4 A közszolgálati ágazatok liberalizálása és a pénzügyi szolgáltatások szabályozása olyan próbálkozásokhoz vezetett, amelyek érintkezési pontokat keresnek a versenypolitika és a Bizottság által alakított más politikai területek, különösen a fogyasztóvédelmi politika között. Így például az Európai Bizottság 2004-es versenypolitikai jelentése megállapítja, hogy a versenypolitika szigorú alkalmazásával többek között azt a célt követik, hogy erősítsék a fogyasztók érdekeit és a belső piacba vetett bizalmát.

2.5 A fenti elvi kinyilatkoztatás ellenére az európai versenypolitikát megvalósító különböző rendelkezések vizsgálata azt mutatja, hogy ezek alig szolgálnak gyakorlati részletekkel, és valójában álláspontjuk is változatlan marad. 2003-ban az európai versenyképességi napon közzétették, hogy az Európai Bizottság Versenypolitikai Főigazgatóságán létrehozzák a „fogyasztóvédelmi kérdések kapcsolattartójának” pozícióját⁽⁴⁾. A kapcsolattartó a versenypolitika valamennyi részterületén cselekvési hatáskörrel rendelkezik a fogyasztók érdekeinek érvényesítése érdekében. Emellett tájékoztató kiadványokat⁽⁵⁾ tesznek közzé, amelyekben tájékoztatást és útmutatást adnak a fogyasztóknak a versenypolitika tartalmáról és érdekeikre gyakorolt lehetséges hatásairól.

2.6 A kapcsolattartó feladatköre a következőket foglalja magában: ⁽⁶⁾

- kapcsolódási pontként szolgál a fogyasztók szövetségei, de az egyes fogyasztók számára is ⁽⁷⁾;
- rendszeres kapcsolatot létesít a fogyasztók szövetségeivel, különösen az Európai Fogyasztói Tanácsadó Csoporttal (ECCG);
- felhívja a fogyasztók szövetségeinek figyelmét az olyan versenypolitikai kérdésekre, amelyeket illetően véleményük hasznos lehet és tanácsot ad abban, hogyan juttathatnák kifejezésre álláspontjukat;
- kapcsolatot tart fenn a fogyasztókat érintő kérdésekben a nemzeti versenyhatóságokkal.

2.7 A versenypolitika ilyesfajta, a fogyasztók érdekeit is figyelembe vevő irányultságának átfogó jelleggel kell bírnia, megszüntetve a Versenypolitikai Főigazgatóság és az Egészség- és Fogyasztóvédelmi Főigazgatóság közötti hatásköri megosztottságot. Ennek érdekében az egyes politikai területeken hozott intézkedéseket folyamatosan egyeztetni kell egymással, mégpedig nemcsak európai szinten, hanem az európai és nemzeti szint között is. Ennek célja egy olyan piacgazdasági verseny, amelyből minden gazdasági és társadalmi szereplő, valamint a fogyasztó is profitál.

⁽¹⁾ Fogyasztóvédelmi politikai cselekvési terv 1999–2001.

⁽²⁾ SEC(2005) 805 final, 2005.6.17. Az EGSZB véleménye: HL C 110., 2006.5.9., 8. o.

⁽³⁾ 2005. szeptember 15-én Londonban, az Európai fogyasztói és versenyképességi napon.

⁽⁴⁾ 2003. december 6-án Mario Monti biztos Rómában bejelentette Juan Rivière y Martí kinevezését erre a posztra.

⁽⁵⁾ *Európai versenypolitika és a fogyasztók*. Kiadványok Hivatala, Luxemburg.

⁽⁶⁾ Lásd: „XXXIII. jelentés a versenypolitikáról”, 2003., 6. o. és köv., SEC(2004) 658 final, 2004.6.4., az EGSZB véleménye, HL C 221., 2005.9.8.

⁽⁷⁾ A kapcsolattartó a következő e-mail címen érhető el: comp-consumer-officer@cec.eu.int.

3. A fogyasztókat érintő közösségi versenypolitikai intézkedések

3.1. Megállapítható, hogy a versenypolitika az utóbbi időben jelentős átalakuláson ment át, ami nemcsak az úgynevezett gazdasági globalizáció általánosan megfigyelhető jelenségének hatására, hanem annak szükségességére is visszavezethető, hogy a szolgáltatási ágazatok liberalizációját összhangba hozzák más közszolgáltatási célokkal, úgymint a kínálat sokszínűsége vagy a szolgáltatásnyújtók megbízhatósága. A versenypolitikának fontos szerepet kell játszania a versenyképességnek a lisszaboni stratégia figyelembevételével meghatározott céljai tekintetében. Itt mindenekelőtt az a cél, hogy a piacgazdaság és főként az egyesülési folyamatok, amelyekről jelentős mértékben függ az európai gazdaság sikere nemzetközi versenytársainkkal szemben, oly módon tudjanak akadálytalanul működni, hogy ennek során ne csorbuljanak a versenytársak és mindenekelőtt az európai fogyasztók jogai.

3.2. A fogyasztókat érintő versenypolitika kialakításához a versenyt szabályozó előírásokat kell megvizsgálni, azaz a Szerződés vonatkozó cikkeit és annak végrehajtási rendeleteit. Utóbbiakat vagy nemrég módosították, vagy a közeljövőben kerülnek elfogadásra.

3.3. Versenykorlátozó megállapodások és gyakorlat

3.3.1. A vállalkozások közötti megállapodások a piaci szereplők közötti kapcsolatok részét képezik és a piac zavartalan működését szolgálják. Céljuk nem mindig a verseny, sőt ellenkezőleg. Már az egységes piac megalkotásakor látták annak szükségességét, hogy megtiltsák azokat a megállapodásokat, amelyek akadályozzák, korlátozzák vagy torzítják a szabad versenyt. Ugyanez érvényes a vállalati összefonódásokra, különösen az egymással látszólag koordinálatlan üzleti szövetségek-ként működő kartellek esetében. Ha ez a tevékenység a szabad versenyt tartalmilag korlátozza vagy akadályozza, akkor tilalom alá esik.

3.3.2. A vállalkozások közötti megállapodások és határozatok jogilag szerződéses jellegűek, ezekből a felekre nézve kötelezettségek származnak. Mindkét esetben csak akkor érvényesek a megállapodások illetve határozatok, ha betartják a hatályos jogi előírásokat. Az ebben a vonatkozásban fontos szempont a megállapodások harmadik felekre, és különösen a piaci versenyt meghatározó szabályokra gyakorolt hatása.

3.3.3 A jogalkotó célja végső soron az eredmény, azaz a verseny korlátozásának megtiltása. A rendelkezések azonban ennél továbbmennek: a vonatkozó megállapodások, illetve határozatok semmissé nyilváníthatók, az ezzel járó gyakorlati következményekkel, úgymint az olyan károkért fizetett kártérítéssel, amelyeket a versenytársaknak és magának a gazdaságnak a piac működésének torzításával okoztak.

3.3.4. A Szerződés 81. cikkének alkalmazása alá eső, mind a nemzeti piacokon, mind pedig a közösségi belső piacon

felmerült esetek sokrétűsége miatt a Bizottság indokoltan látta, hogy elfogadjon egy úgynevezett modernizációs csomagot⁽⁸⁾. Ennek célja egyrészt a Szerződés rendelkezéseinek összhangba hozása a bíróságok ítéleteivel és az alkalmazásukkor felmerülő esetek nagy számának figyelembevétele.

3.3.5. Az átdolgozás kiterjedt a csoportos mentességek előírásaira⁽⁹⁾ is. Ebben a rendeletben új előírások találhatók megállapodásoknak a mindenkori piaci követelmények figyelembevételével történő mentesítésére, és külön előírások a technológiai terület szerződéseinek mentességére. Világos előírásokra van szükség, amelyekkel támogatják a vállalkozások közötti megbízható megállapodásokat, ugyanakkor kijelölik számukra a határokat, és amelyekkel gondoskodnak arról, hogy ezek a mentességek semmi esetre se károsítsák a fogyasztók érdekeit.

3.4. A piaci erőfölénnyel való visszaélés

3.4.1. A Szerződés 82. cikke szerint tilos visszaélni egy vagy több vállalkozásnak az egységes piacon vagy annak egy részén élvezett erőfölényével. Itt olyan rendelkezésről van szó, amely nem zárja ki önmagában a piaci erőfölényt – sőt a tendencia az, hogy támogatják az olyan gazdasági összefonódásokat, amelyek versenyképessé teszik az európai vállalkozásokat a világpiacon –, hanem amely arra irányul, hogy egy megszerzett hatalmi helyzettel ne kényszerítsék a versenytársakra saját feltételeiket, és ne akadályozzák ezáltal a versenyt. Ezekben az esetekben ez a cikk nem az erőfölény eredetét érinti, szemben a 81. cikkel, amelyben valóban a megállapodás, illetve határozat eredetét veszik figyelembe a semmissé nyilvánítás érdekében.

3.4.2. A piaci erőfölény másként hat, mint az összehangolt magatartás, mert amennyiben már maga a piaci helyzet, vagyis a versenytársak hiánya illetve azok jelentéktelen piaci részese-dése korlátozza azt, annak látszólag nincs hatása a versenyre. Ha azonban a fogyasztó lesz a vállalkozás által diktált feltételek szenvedő alánya, a fogyasztó érdekében be kell avatkozni.⁽¹⁰⁾

⁽⁸⁾ A Tanács legutoljára a Tanács 2004. február 26-i 411/2004 számú rendeletével módosított, 2002. december 16-i 1/2003/EK számú rendelete a Szerződés 81. és 82. cikkében meghatározott verseny-szabályok végrehajtásáról, HL L 68., 2004.3.6.; az Európai Bizottság 2004. április 7-i 773/2004 számú rendelete a Bizottság által az EK-Szerződés 81. és 82. cikke alapján folytatott eljárásokról (HL L 123., 2004.4.27., 18. o.). Ezenkívül közzétettek egy sor közleményt és iránymutatást, amelyek szabályozzák a nemzeti versenyhatóságok és az Európai Bizottság, illetve az Európai Bizottság és az igazságszolgáltatási intézmények közötti kapcsolatok eljárásait.

⁽⁹⁾ Az Európai Bizottság 772/2004/EK számú rendelete a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének a technológiaátadási megállapodások meghatározott csoportjaira történő alkalmazásáról (HL L 123., 2004.4.27., 11. o.).

⁽¹⁰⁾ Mivel a Szerződésben hiányzik a megfelelő definíció, az Európai Bíróságnak kellett ítéleteiben a piaci erőfölényt meghatározni. Eszerint ez egy vagy több vállalkozás olyan gazdasági pozíciója, amely lehetővé teszi számukra, hogy versenytársaiktól, ügyfeleiktől és a fogyasztóktól függetlenül cselekedjenek és így akadályozzák a tényleges versenyt a piacon.

3.4.3. A Bizottság már hosszabb ideje ebben az értelemben avatkozik be a legfontosabb olyan ágazatokban, amelyekben a legtöbb tagállamban megkészt liberalizáció miatt erőfölény alakult ki, így a távközlés területén⁽¹¹⁾, vagy amelyekben jelentős technológiai újítások folytán nem jött létre jelentős verseny, mint például a Microsoft esetében⁽¹²⁾. Mindkét esetben megállapították a piaci erőfölénnyel való visszaélést. Az első esetben visszaélés történt a távközlési szolgáltatások árának megállapítása során⁽¹³⁾. Emellett ez azért volt mértékadó döntés, mert egy alapvetően államilag szabályozott gazdasági ágazatot érintett. Ezért a Bizottság álláspontja az volt, hogy itt cselekedni kellett annak ellenére, hogy az árakat az ágazatban szabályozták.

3.4.4. A második esetben (Microsoft) nem volt olyan egyszerű a helyzet, mert itt egy, számítástechnikai rendszereivel majdnem monopolhelyzetben lévő amerikai vállalatról volt szó. Ettől függetlenül az Európai Bizottság úgy döntött, hogy a személyi számítógépek operációs rendszereinek piacán élvezett piaci erőfölénnyel történő visszaélés miatt megsértették a 82. cikk rendelkezéseit, mivel megtagadták információk kiadását a rendszerek együttműködéséhez, és különösen, mert ezért a Windows Media Playert és a Windowst csak együtt forgalmazták. A Bizottság nem csak magas pénzbírságot szabott ki súlyos jogsértés miatt, hanem egy sor olyan intézkedést határozott meg feltételként, amelyek az operációs rendszerek nyilvánosságra hozását és a Windows operációs rendszer egyes összetevőinek szétválasztását írták elő.

3.5. Az egyesülések ellenőrzése

3.5.1. Az EK Szerződésében nincs olyan konkrét cikk, amely az egyesülések engedélyezését szabályozná. Ennek oka kezdetben az volt, hogy alig voltak ilyen ügyletek, valamint az a tény, hogy maguk a tagállami hatóságok támogatták a vállalkozások összefonódását, hogy saját vállalkozásaikat versenyképessé tegyék. Amennyiben az ilyen fúziók eredményeképpen piaci erőfölény állt elő, a 81. és 82. cikket alkalmazták, azzal a kitételrel, hogy csak a piaci erőfölénnyel történő visszaélés esetén ellenőrzik az egyesülés körülményeit.

3.5.2. Ennek a résznek a megszüntetése és a hatékony ellenőrzés lehetővé tétele érdekében a Tanács – az EK-Szerződés 83. és 308. cikkére hivatkozva, amelyek szerint céljainak elérése érdekében további hatáskörökkel ruházhatja fel magát – egy sor rendeletet adott ki, egészen a jelenleg hatályos 139/2004 sz. rendeletig⁽¹⁴⁾, amellyel módosították és javították

a 1310/97 (EK) számú rendeletet⁽¹⁵⁾, és amellyel elsősorban a Gencor kontra Bizottság jogesetben hozott ítéletet⁽¹⁶⁾ vették fel az előírások közé.

3.5.3. Az új rendeletben többek között a hatáskörökre vonatkozó szempontokat módosították, így például lehetővé válik bizonyos ügyeknek a nemzeti versenyhatóságok elé utalása, ha a Bizottság vagy legalább három tagállam az ügyet erre alkalmasnak tartja. Ez jelentősen tehermentesíti az EU versenyhatóságait munkájuk során. A Bizottságnak az a véleménye, hogy nem utalhatók vissza ügyek a tagállamok hatáskörébe, ha az egységes piac jelentős részét érintik, mivel a verseny korlátozása és az érdekeltekre gyakorolt hatások, különösen a fogyasztók védelme jobban szabályozhatók, illetve biztosíthatók közösségi szinten.

3.5.4. Az anyagi jogi szempontok változtatásai nemcsak az 1. cikkben megállapított mennyiségi küszöbértékekre vonatkoznak, hanem a 2. cikk fogalom-meghatározásainak módosítását is magukba foglalják, amivel világosabbá válik, hogy mikor áll fenn piaci erőfölény és különösen a verseny jelentős korlátozása.

3.5.5. További nem kevésbé fontos, nagymértékben módosított szempontok eljárási kérdéseket érintenek. Így meghosszabbították például az ügyeknek a tagállamok hatáskörébe utalásának határidejét, ami megkönnyíti az érintettek számára, hogy az egyes tagállamok előírásainak megfelelően tevékenykedjenek. Ez a kérelmező felek számára rendelkezésre álló azon határidőre is vonatkozik, amely rövidnek tekinthető, mivel ez rögtön az eljárás kezdetekor csak 15 nap. Ez lehetlenné tenné a kérelmezők számára, hogy tudomást szerezzenek azokról a kifogásokról és érvekről, amelyeket adott esetben a Bizottságnak a bejelentett ügyletről átadnak. Azt is meg kell állapítani, hogy nincs az egész eljárásban olyan előírás, amely lehetővé teszi az eljárásban a fogyasztók részvételét. Sőt a jogszabály nem tartalmazza már azt az előírást, amely alapján az egyesülések kiértékelésekor többek között az érintett vállalkozások munkavállalóinak érdekeit és a munkahelyek kérdését figyelembe kell venni.

3.6. Versenykorlátozó tényállások

3.6.1. A közösségi jogalkotó sem a 81., sem a 82. cikkben nem sorolja fel kimerítően a tiltott gyakorlat eseteit, amikor a 81. cikk a megállapodásokról és az összehangolt magatartásról, a 82. cikk az erőfölénnyel való visszaélésről szól. Azt is rögtön meg kell állapítani, hogy itt nem hiánytalan felsorolásokról van szó, hanem az ezekre a magatartásokra jellemző gyakori eljárás módok felsorolására kerül sor. Ez azt jelenti, hogy megjelenhetnek további olyan gyakorlatok, amelyeknek a hatása azonos és ezért szintén tilalom alá esnek.

⁽¹¹⁾ COM/C/37. sz. ügy – Deutsche Telekom; HL L 263., 2003. 10.14., 9. o.

⁽¹²⁾ COM/37/792. sz. ügy – Microsoft.

⁽¹³⁾ A Deutsche Telekom jelentősen csökkentette a szélessávú internetkapcsolatok hozzáférési árait vezetékes hálózatához..

⁽¹⁴⁾ A Tanács 2004. január 20-i 139/2004/EK rendelete a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről, HL L 24., 2004.1.29.; a Bizottság 2004. április 7-i 802/2004/EK számú rendelete a 139/2004/EK számú rendelet végrehajtásáról, HL L 133., 2004.4.30., 1. o.).

⁽¹⁵⁾ A 4064/89/EGK számú tanácsi rendeletet (HL L 395., 1989.12.30., 1. o.), valamint ennek Ausztria, Finnország és Svédország csatlakozási okmánya alapján végrehajtott módosításait a nevezett rendelet módosította. Ezáltal az új rendelet minden vonatkozó jogszabály újrafogalmazása és az ítélet által értelmezett cikkek módosítása.

⁽¹⁶⁾ T-102/96 sz. jogeset, amelyben az Európai Bíróság fogalmilag elhatárolta a „piaci erőfölény” és a „verseny jelentős korlátozásának” fogalmait, hogy így a jogi előírásokat most már olyan helyzetekre is lehet alkalmazni (pl. oligopóliumok), amelyek esetén nem volt biztos, hogy a rendelet hatálya alá tartoznak.

3.6.2. A két cikkben hasonló a tényállások felsorolása:

- áruk rögzítése;
- a gyártás, forgalmazás, műszaki fejlesztés vagy beruházások korlátozása vagy ellenőrzése;
- piacok vagy ellátási források megosztása;
- azonos értékű teljesítmények esetén eltérő feltételek alkalmazása különböző kereskedelmi partnerekkel szemben;
- a szerződések megkötéséhez kapcsolt azon feltétel, hogy a szerződéses partnerek további kötelezettségeket vállaljanak fel.

3.6.3. A különböző eljárások a kiinduló helyzet szerint alapvetően két tényállásra oszthatók fel:

- a) a versennyel való visszaélés, amelyhez számos versenyellenes gyakorlat tartozik, mint például a szállítás megtagadása, a tényleges költségek alá eső árak meghatározása, hűségprémiumok, árdiszkrimináció. Ezen viselkedési módok azzal a gazdasági következménnyel járnak, hogy a piacon vagy annak jelentős részén korlátozzák vagy akadályozzák a versenyt.
- b) visszaélés vagy tisztességtelen verseny olyan vállalkozásokkal szemben, amelyek áruk vagy szolgáltatások vásárlása tekintetében egy vagy több, a piacon erőfölénnyel rendelkező vállalkozástól függenek. Ide tartozik például a tisztességtelen árazási gyakorlat, diszkrimináció, rossz hatékonyság vagy hanyagság, illetve mulasztások és az ipari tulajdonjoggal való visszaélés is.

3.6.4. Az egyik leggyakoribb tényállás az árak szélesebb értelemben vett rögzítése (ideértve az engedményeket, készpénzfizetési kedvezményeket, árréseket, fizetési feltételeket és árleszállításokat). Ide tartozik még a költségvetések elkészítésének elmulasztása, az árjegyzékektől történő eltérés, az ajánlottól eltérő áron történő értékesítés. Mindezen esetek érintik a fogyasztókat, és a jogaikat védő külön előírások ellenére kiteszik őket a piacot uraló vállalkozásoknak, amelyek gyakran egyedüli szállítók a piacon.

3.7. A verseny alakulása egyes liberalizált ágazatokban

Az EK-Szerződésben rögzített közösségi versenypolitikát az európai gazdaság hagyományos ágazataira összpontosítva dolgozták ki. Ennek következtében végrehajtott rendelkezéseinek lépést kellett tartania az új gazdasági fejleményekkel, amelyek nagyobb fokú versenyképességet követeltek meg. A fontos piaci ágazatok liberalizációját szabályozó eljárások negatívan hatottak a fogyasztókra, mivel a liberalizáció a legtöbb esetben egy köztulajdonban lévő cégnek a mindenkori piacon uralkodó helyzetű vállalkozással alakulásával járt, ami nehéz versenyfeltételeket teremtett a versenytársak számára..

3.7.1. Energiaipar

3.7.1.1. Az utóbbi években jelentős előrehaladás történt az európai energiaipar (villamos áram és gáz) liberalizálása területén, amely nemrég a köztulajdonhoz tartozott és ezért az árak és a szolgáltatási feltételek tekintetében állami beavatkozás alá esett. A Bizottság terve az volt, hogy a piacokat 2004. júliusáig minden közületi és 2007. júliusáig minden magánfogyasztó részére megnyissák. Az első célt nem sikerült teljesen elérni, és a dolgok jelen állása szerint a magánháztartások esetében nem valósítható meg a teljes liberalizálás.

3.7.1.2. A helyzet bonyolult, a magánosított energiahálózatok teljesítménye, különösen a villamos hálózatoké, amelyek alig fektetnek be a karbantartásba és fenntartásba, nem kielégítő, ami jelentős hatást gyakorol az ügyfelekre, és gyakran szolgáltatás-kieséshez vezet.

3.7.1.3. A hatályos áramellátási rendelet⁽¹⁷⁾ a távolsági hálózatok üzemeltetői javára működtetett kiegyenlítő mechanizmus és a diszkriminációmentes, átlátható és távolságtól nem függő díjak útján támogatja a határon átnyúló áramkereskedelmet, és ezáltal hozzájárulhat ahhoz, hogy az egységes piacon nagyobb legyen a verseny.

3.7.1.4. Valamivel később a Bizottság az európai versenyhátorsági hálózat keretében felállított egy olyan energetikai munkacsoportot, amelynek feladata megállapodás kidolgozása és vitára bocsátása a közösségi versenyszabályozás energiapiacokra történő alkalmazásáról.

3.7.2. Távközlés

3.7.2.1. A távközlési ágazatban 2002. évben újraalkották⁽¹⁸⁾ a vonatkozó jogszabályokat, amely elsősorban az elektronikus kommunikáció új előírásaira vezethető vissza, amelyek a hálózatok használatát az új technológiákhoz igazították. Az egyes tagállamokban eltértek a végrehajtás eredményei. A Bizottságnak a távközlési ágazat reformcsomagjának végrehajtásáról szóló kilencedik jelentésében⁽¹⁹⁾ elsősorban az egyes tagállamok jogába történő átvételről, valamint a nemzeti szabályozó hatóságok feladatairól volt szó.

3.7.2.2. A kilencedik jelentés szerint az üzemeltetők száma azonos maradt, miközben közülük egyesek csak eredeti piacukon őrizték meg helyzetüket. A verseny súlypontja a nemzetközi és távolsági beszélgetésekről áttevődött a helyi beszélgetések piacára, miközben egyre inkább csökken a hagyományos szolgáltatók száma. Ebből a beszélgetési díjak területén a fogyasztóknak előnye, de bizonyos esetekben hátránya is származott, mikor is az új szerződések megkötésekor, visszaélés történt az eredeti pozíciókkal.

⁽¹⁷⁾ 1228/2003/EK számú rendelet a villamos energia határokon keresztül történő kereskedelme esetén alkalmazandó hálózati hozzáférési feltételekről; HL L 176., 2003.7.15., 1. o.

⁽¹⁸⁾ 2002/77/EK irányelv, HL L 249., 2002.9.17., 21. o.

⁽¹⁹⁾ COM(2003) 715 final

3.7.2.3. A távközlési piacoknak a verseny aktuális helyzetének felmérését szolgáló szoros nyomon követése által bizonyos mértékben ellenőrizhető a piacon erőfölényben lévő szolgáltatók, és bizonyos feltételek írhatók elő számukra, annak megakadályozása érdekében, hogy helyzetükkel visszaélve érvényesítsenek feltételeket és árakat a fogyasztókkal szemben. A Bizottság átfogóan megfigyelte és ellenőrizte a 2002/77/EK irányelv végrehajtását az egyes tagállamokban⁽²⁰⁾, hogy korrigálja a megállapított hiányosságokat, amelyek nemcsak a versenyt korlátozzák, hanem a fogyasztók érdekeit is sértik.

3.7.3. Közlekedés

A közlekedési ágazatban egyenként kell figyelembe venni az alkalmazott közlekedési módokat. Itt főleg a légi, vasúti és tengeri közlekedést kell vizsgálni, ahol átfogó változások történtek, amelyek főleg a légi utasok védelmének és a tengeri közlekedés biztonságának javítását szolgálták.

3.7.3.1. Légi közlekedés

3.7.3.1.1. A Bizottság 2003-ban párbeszédet kezdeményezett a polgári légi forgalom szereplőivel, hogy egységes álláspontot alakítsanak ki a légi forgalom területén létrejövő szövetségek/egyesülések területén a versenyjog érvényesítésének kérdéseiről. Ugyanebben az évben annak érdekében szükségessé vált az 1/2003/EK rendelet módosítása, hogy szabályozzák az EU tagállamai és a harmadik országok közötti légi forgalmat, tekintettel egy nyílt légiforgalmi tér (*open sky*) létrehozására. Ezáltal lehetővé vált a beavatkozás az EU és harmadik államok (különösen az USA) légitársaságai közötti szövetségek területén is. Ebben az időszakban a Bizottság egy sor vállalatok közötti megállapodást vizsgált meg, és közülük többet a versenyjoggal összeegyeztethetetlennek talált,⁽²¹⁾ míg más esetekben a megállapodás tartalmát, valamint időtartamát módosították.

3.7.3.1.2. Ugyanebben az időszakban fogadták el az utasok jogairól szóló rendeletet⁽²²⁾.

3.7.3.2. Vasúti közlekedés

3.7.3.2.1. Az 1/2003/EK számú rendelet a vasúti forgalom területén a nemzeti versenyhatóságokra ruházta a versenyvédelmi szabályok alkalmazásának hatáskörét. Az európai és nemzeti versenyhatóságok feladata azóta, hogy a Közlekedés- és Energiaügyi Főigazgatósággal együttműködve a megkezdett liberalizálással összefüggésben általános érdeklődésre számot tartó témákat térképezzenek fel.

⁽²⁰⁾ Az ellenőrzési intézkedések átfogó áttekintését lásd: XXXIII. Jelentés a versenypolitikáról – 2003, 40. o. és köv.

⁽²¹⁾ A Bizottság nem hagyta eredeti formájában jóvá az Air France és az Alitalia közötti megállapodást, és felszólította az érintett harmadik feleket, hogy foglaljanak róla állást. A British Airways és az Iberia közötti szövetséget a Bizottság jóváhagyta, de csak hat éves időtartamra.

⁽²²⁾ 261/2004/EK rendelet (HL L 46., 2004.2.17., 1. o.)

3.7.3.2.2. Az ágazat liberalizálására vonatkozó irányelvek úgynevezett első vasúti csomagjával a határon átnyúló szabad vasúti teherforgalom, valamint a teher- és személyfuvarozási szolgáltatás fizetési feltételeit érintő hivatkozási keret kialakítását akarják elérni az útvonalak, díjak stb. meghatározása útján.

3.7.3.2.3. A második vasúti csomag a nemzeti árufuvarozási piacok liberalizálását tartalmazza, és liberalizálja a nemzeti és nemzetközi személyszállítást is.

3.7.3.2.4. Az általános cél az, hogy egységes elveket dolgozzanak ki a versenyjogi szabályozás vasúti közlekedésben történő alkalmazásához, annak elkerülése érdekében, hogy a nemzeti versenyhatóságok és az Európai Bizottság egymásnak ellentmondó döntéseket hozzanak.

3.7.3.3. Tengeri közlekedés

3.7.3.3.1. A tengeri közlekedés azon ágazatok egyike, ahol a legtöbb a csoportos mentesség, amelyek különösen a vonalhajózási konferenciákra és a tengeri közlekedési konzorciumokra vonatkoznak. Ezeket a 823/2000/EK rendelet szabályozza, amelyet jelenleg dolgoznak át⁽²³⁾. Ezzel az EK-Szerződés 81. cikkének (3) bekezdésében levő előírások alkalmazására adnak ki rendelkezéseket. Az említett rendelet lehetővé teszi a konzorciumoknak és vonalhajózási konferenciáknak, hogy túllépjék a meghatározott felső értékeket, ha a kifogásolási eljárás keretében bejelentik az Európai Bizottságnak az érintett megállapodást, és erre engedélyt kapnak.

3.7.3.3.2. A gyakorlatban egyes konzorciumok ezeket a mentességeket azok céljától idegen gyakorlatra, mint például árak rögzítésére használták, ezért az Európai Bizottság indokoltan látta a beavatkozást⁽²⁴⁾, és korlátozta egyes megállapodások tartalmát. Hasonló döntést hozott az elsőfokú bíróság⁽²⁵⁾ bizonyos tengeri közlekedési vállalatok azon megegyezéséről, hogy lemondanak a közzétett díjakból és pótdíjakból ügyfeleiknek adott árengedmények alkalmazásáról.

3.8. A vizsgált ágazatok liberalizálásának hatása a fogyasztókra

3.8.1. A fent említett ágazatok nemzeti szinten végrehajtott liberalizálását szabályozó folyamatoknak a belső piacra negatív hatásuk volt, mert olyan oligopóliumok kialakulásához vezettek, amelyek miatt a fogyasztók számára nincs többé hatékony verseny, amely az árakat lenyomná, és a vállalkozások versenyképességét segítené. Az Európai Bizottságnak ezért meg kellene vizsgálnia, hogy milyen következményekkel járt eddig, főleg a fogyasztókra nézve, a vállalatok összefonódása a liberalizált ágazatokban.

⁽²³⁾ HL C 233., 2003.9.30., 8. o.

⁽²⁴⁾ Wallenius/Wilhelmsen kontra Hyundai ügy, 2002.

⁽²⁵⁾ IV/34.018. sz. ügy (HL L 268., 2000., 1. o.)

3.8.2. Alapvetően megállapítható, hogy az átláthatóság hiánya, a céges vevők és magánfogyasztók számára magas és nem megalapozott árak és a vállalkozások vertikális integrációja következtében a liberalizált piacokon nem alakult ki valódi verseny. Inkább az a helyzet, hogy a fogyasztókkal kötött szerződések feltételei sok esetben nem felelnek meg az ilyen szabványszerződésekre vonatkozó előírásoknak.

3.8.3. A probléma az olyan eszközökkel kapcsolatban merül fel, amelyek a fogyasztók rendelkezésére állnak, hogy ezekkel a vállalkozásokkal szemben jogait érvényesítsék, különösen a versenyjogi előírásokra és mindenekelőtt az EK-Szerződés 81. és 82. cikkére hivatkozó keresetek vonatkozásában. A versenyhatóságokhoz, tehát a Bizottsághoz és a nemzeti hatóságokhoz benyújtott kereseteket mindenekelőtt vállalkozások nyújtották be, és az Európai Bíróság még nem hozott ítéletet egyetlen magánszemély keresete ügyében sem.

3.8.4. A Bizottság által előterjesztett Zöld Könyvnek: „Az EU versenyjogának megsértésére épülő kártérítési keresetekről”⁽²⁶⁾ eszközzé kell válnia a fogyasztók számára. Az EGSZB erről még önállóan véleményt fog alkotni.

4. Fogyasztóvédelem és versenypolitika

4.1 Természetesen külön jogszabály rögzíti a fogyasztók jogait és kötelezettségeit⁽²⁷⁾. Az EK-Szerződés 153. cikkének (2) bekezdése kimondja: „A többi közösségi politika és intézkedés meghatározásakor és végrehajtásakor figyelembe kell venni a fogyasztóvédelem követelményeit.” A fogyasztóvédelmi politika ennek értelmében átfogó jellegű, és ezért a fogyasztókat érintő minden területen figyelembe kell venni. A versenypolitika területén efelől semmi kétség nincs, mivel ennek a politikának a tárgya a piac, és a fogyasztók ennek részét képezik, és ott a keresetet képviselik.

4.1.1 Ebben a bekezdésben az a kérdés, hogy az egységes piacon mely elismert fogyasztói jogokat, és milyen módon érint a versenypolitika és különösen a versenyjog megsértésének hatása. Arról is szó van, hogy a fogyasztókat a versenypolitika közvetlen érintettjeinek kell tekinteni, hogy a fogyasztók érdekeit is figyelembe vegyék az Európai Bizottságnak a piaci szabályok kialakítása érdekében végrehajtott konkrét cselekvései során.

4.2 Gazdasági jogok

4.2.1 A fogyasztók gazdasági jogainak koncepciója arra alapul, hogy a fogyasztónak vagy felhasználónak nem származik olyan anyagi kára, amely megakadályozza abban, hogy a megszerzett árukat vagy szolgáltatásokat a vállalkozóval megállapodott feltételek szerint igénybe vehesse és használhassa. Ezt az egész területet a bizalom és hitelesség alapelve, valamint a

kiegyensúlyozottság elve vezérli. Minden ezzel szembenálló tett vagy kikötés visszaélésnek és a fogyasztót megkárosítónak tekinthető.

4.2.2 A versenypolitika és a fogyasztó választási szabadságának viszonya állt a közösségi jogi szabályozás középpontjában, és az EK-Szerződés korábbi 85. cikke (3) bekezdésének, valamint a hatályos 81. cikknek egyaránt tárgya volt. Ebben rögzítik, hogy a versenyt korlátozó megállapodások és megegyezések csak akkor engedélyezhetők, ha a fogyasztó javát is szolgálják. Az ilyen megengedhető megállapodások tipikus példája a terület versenytársak közötti felosztása abból a célból, hogy még a nem jövedelmező területeken is biztosítsák a teljes piaci lefedettséget.

4.2.3 A piac védelme a fogyasztóvédelem szempontjából annak ellenőrzésével valósul meg, hogy vannak-e horizontális megegyezések, mint például önkéntes megállapodások, ármegállapodások, központi beszerzés, a piac felosztása stb. vagy vertikális megegyezések, mint a gyártók, importőrök stb. közötti kapcsolatokat szabályozó bármely szerződés. Az ellenőrzés tárgya a piaci erőfölénnyel való visszaélés is, amely megnehezíti, vagy lehetetlenné teszi a versenytársak számára, hogy részt vegyenek a piacon, valamint a túl magas, túl alacsony vagy kizárást eredményező árak rögzítése, vagy egyes ügyfeleknek másokkal szembeni megkülönböztető előnyben részesítése.

4.2.4 Az Európai Bizottság éves jelentésében rendszeresen számos határozatot ismertet, amelyeket megegyezések vagy a piaci erőfölénnyel való visszaélések esetében hozott, valamint az Európai Bíróság számos ítéletét, amelyek sok esetben a jogszabályok értelmezésének megváltozását vagy akár maguknak a jogszabályoknak a módosítását is szükségessé tehetik.

4.2.5 Az utóbbi években fokozatosan csökkent a Bizottság által megvizsgált ügyek száma, ami nagyrészt a nemzeti versenyhatóságoknak a mindenkori piacokon gyakorolt energikus fellépésével és különösen a bejelentési rendszer végleges megszüntetésével függ össze. A Versenypolitikai Főigazgatóság területén 24 esetben született formális határozat, ami rendkívül kis szám, ha összehasonlítjuk az egyesülésekkel, ahol nem kevesebb, mint 231 formális határozat született⁽²⁸⁾. Ez a módosított rendeletben szabályozott rendszerre vezethető vissza, amely szerint ez a szám egy későbbi szakaszban fog csökkenni, amikor a nemzeti versenyhatóságok a legtöbb esetben átveszik a hatáskört.

4.2.6 A megvizsgált esetek közül több közvetlenül érintette a fogyasztókat vagy különleges jelentősége volt számukra. Az egyes döntések a mobiltelefonia, a televíziós jogok és a légi közlekedés területét érintették⁽²⁹⁾. Az ágazati kezdeményezések

⁽²⁶⁾ COM(2005)672 final, 2005.12.19.

⁽²⁷⁾ Lásd erről az EGSZB véleményét: INT/271-AC 594/2006, előadó: Jorge PEGADO LIZ.

⁽²⁸⁾ Lásd a 2003. évi jelentést, 191. o. és köv.

⁽²⁹⁾ Lásd a 2003. évi jelentés 3. keretes szövegrészét, 29. o.: Visszaélés az árakkal a távközlésben; a 2004. évi jelentés 2. keretes szövegrészét: 28. o., Hálózatok alkalmazása sportközvetítések sugárzására és jogainak értékesítésére, a 2004. évi jelentésben 43. o.

között beavatkozásra került sor a közlekedésben, a szellemi szabadfoglalkozások, az autóipar és a média területén⁽³⁰⁾. Mindkettő esetében visszaélést jelentő árazási gyakorlatot érintettek a vizsgált esetek, és a 82. cikket alkalmazták az árak területén akadályozó hatású visszaélés miatt⁽³¹⁾.

4.3 Tájékoztatási és részvételi jog

4.3.1 A fogyasztóvédelmi politika hatékonysága a fogyasztóknak az őket érintő politikai területen való részvételétől függ, és ezért a fogyasztókat azokon a területeken is be kell vonni, amelyeket eddig elzártak előlük. A fogyasztóvédelmi stratégiában⁽³²⁾ már kitűzték azt a célt, hogy a fogyasztók szövetségeit megfelelő módon vonják be az egyes területeken a közösségi politikákba. Egy évvel később aztán munkába is állt a Versenypolitikai Főigazgatóságon a fogyasztói ügyek kapcsolattartója.

4.3.2 A fogyasztóvédelmi szövetségeknek már van egy fórumuk – a fogyasztói bizottság – a szűkebb értelemben vett fogyasztóvédelmi politikában történő részvételre, de további intézkedésekre van szükség, hogy részvételük más politikák területén is lehetővé váljon. A kihívás jelenleg az, hogy a fogyasztók lehetőséget és a képességeket kapjanak ahhoz, hogy az EU döntési folyamatának minden szakaszában hozzájárulhassanak az egyes közösségi kezdeményezésekhez. Meg kell találni azokat a minimális követelményeket, amelyek lehetővé teszik részvételüket a tanácsadó testületekben, ahogy az már megvalósult a mezőgazdaság és különösen a közlekedés, energia, távközlés és esetleges más új területek testületeiben.

4.3.3 A minket most foglalkoztató területen a részvételnek nincs hivatalos formája. Még azokban a témákban sem konzultálnak a fogyasztókkal, amelyek a Szerződés szerint érintik őket, azaz a 81. cikk (3) bekezdése szerinti mentességeknek és a gyártásnak, a forgalmazásnak vagy a műszaki fejlődésnek a 82/b. cikk szerinti, a fogyasztók kárára történő visszaélésszerű korlátozása területén. Ezért a Versenypolitikai Főigazgatóság és a fogyasztói szervezetek feladata, hogy egymással egyetértésben megállapítsák a fogyasztók konzultációjának és részvételének eljárásait az egységes piacot érintő döntésekben, ahogy azt az Európai Kormányzás Fehér Könyve⁽³³⁾ megköveteli.

4.3.4 Ugyanilyen felelősség hárul az Egészség- és Fogyasztóvédelmi Főigazgatóságra is: az Európai Fogyasztói Tanácsadó Csoporton keresztül felléphetne a fogyasztók jogait érintő versenypolitikai kérdésekben.

4.3.5 A fogyasztók azon joga, hogy a versenypolitikai kérdésekben tájékoztatást kapjanak, a fogyasztói kérdések kapcsolattartójának kinevezésével erősödött. Az európai fogyasztói szövetségeket rendszeresen tájékoztatják, a nemzeti fogyasztói szövetségeknek és az egyes fogyasztóknak rendelkezésére áll

egy internetes oldal⁽³⁴⁾, amelyen egy reklamációs űrlap⁽³⁵⁾ is található, amelynek segítségével a fogyasztók a versenyelőírá-sokat megsértő vállalkozásoktól kártérítést igényelhetnek.

5. Testületek

Az EGSZB úgy véli, hogy a fogyasztók tájékoztatáshoz és részvételhez való jogának érvényesítéséhez egyrészt biztosítani kell, hogy szervezetek jogszerűen képviseljék őket, másrészt pedig meg kell határozni, mely testület biztosítja majd ezt a valódi részvételt, amelyről az alábbiakban lesz szó.

5.1 Fogyasztói testületek

5.1.1 A fogyasztók szövetségei a vonatkozó nemzeti jogszabályok hatálya alá tartoznak, amelyek szabályozzák elismerésük és legitimitációjuk minimális követelményeit. Ezáltal legitimitációt kapnak arra, hogy képviseljék a tiltott gyakorlat által hátrányosan érintett fogyasztók érdekeit.

5.1.2 Európai szinten az Egészség- és Fogyasztóvédelmi Főigazgatóság által regisztrált szövetségeket teljes mértékben elismerik. Ezek a szövetségek kapcsolattartó partnerek a tájékoztatás és konzultáció szempontjából és minden olyan területen részt vesznek, amelyek illetékességi körükbe tartozónak tekinthetők.

5.1.3 Ennek a némileg korlátozott legitimitációnak az alkalmazásakor az a probléma merül fel, hogy versenypolitikai kérdésekben gyakran konkrét fogyasztói jogok földrajzilag és témájában korlátozott megsértése áll fenn. Szükség van a legitimitáció fogalmának átfogó megvitatására, mielőtt bármit tenni lehet ez ügyben.

5.2 Az európai versenyhatósági hálózat

5.2.1 Az 1/2003/EK sz. rendeletben⁽³⁶⁾, valamint az úgynevezett modernizációs csomagban rögzítették a Bizottság és a nemzeti versenyhatóságok között az Európai Versenyhatóságok Hálózatának⁽³⁷⁾ keretében megvalósuló együttműködésre szánt eszközöket. Ez a hálózat 2003-ban kezdte meg tevékenységét, amikor egy munkacsoport keretében megtárgyalták a munkarend és az egyes versenyhatóságok közötti kommunikáció alapvető kérdéseit. A hálózat most már teljesen működőképes és 14 alcsoportot fog át, amelyek ágazatspecifikus problémákkal foglalkoznak⁽³⁸⁾.

⁽³⁴⁾ Az internetes oldal:

http://europa.eu.int/comm/competition/forms/consumer_form.html.

⁽³⁵⁾ Lásd a mellékletet.

⁽³⁶⁾ A Tanácsnak a Tanács 2004. február 26-i 411/2004/EK számú rendeletével módosított 2002. december 16-i 1/2003/EK számú rendelete a Szerződés 81. és 82. cikkében meghatározott verseny-szabályok végrehajtásáról (HL L 68., 2004.3.6., 1. o.).

⁽³⁷⁾ Az Európai Bizottság közleménye a versenyhatóságok hálózatában folytatott együttműködésről, HL C 101., 2003.4.27.

⁽³⁸⁾ 2004-ben 298 esetet dolgoztak fel, ebből 99-et az Európai Bizottság, 199-et a nemzeti versenyhatóságok utaltak a hálózat hatáskörébe.

⁽³⁰⁾ Lásd a 2004. évi jelentést: Közlekedés, 54. o.; Szabad szellemi foglalkozások, 2003. évi jelentés, 60. o.; Gépjárműforgalmazás, 2004. évi jelentés, 46. o.

⁽³¹⁾ A British Telecommunications ügye (HL L 360.) különösen figyelemreméltó volt, mert itt még fennállt egy állami monopólium.

⁽³²⁾ Az Európai Bizottság „Fogyasztóvédelmi politika stratégia 2002-2006” c. közleménye, COM(2002) 208 final.

⁽³³⁾ COM(2001) 248 final

5.2.2 Az 1/2003 sz. rendeletben eszközöket rendeltek a hálózathoz az illetékes versenyhatóságok rendelkezései szerinti beavatkozáshoz és kölcsönös támogatásukhoz, valamint általánosabb értelemben az esetek megoldásához szükséges információ beszerzéséhez. A hálózat végzi a nemzeti hatóságok által kérelmezett vizsgálatokat, amelyeknek eredményeit egy rögzített eljárás után átadják, hogy azokhoz minden érintett hozzáférhessen.

5.2.3 Különleges jelentőséggel bír a hálózat tevékenysége a kegyelem-program keretében. A tagállamok aláírtak egy nyilatkozatot, amelyben az említett közleményben rögzített szabályok betartására vállaltak kötelezettséget. Ezzel a versenyügyekben illetékes nemzeti bíróságoknak gyakorlati eszköz van a kezében, és egyben gondoskodnak az Európai Bíróság ítéleteinek aktualizálásáról ⁽³⁹⁾.

5.2.4 A közöttük előírt kommunikáció útján a hálózat, a versenyhatóságok és a bíróságok tudomást szereznek a kartelekkel és a piaci erőfölénnyel való visszaélésekkel kapcsolatos keresetekről és javaslatokról, és az alkalmazandó eljárásról. Így az eddigieknél gyorsabban el lehet dönteni, hogy ki illetékes a vizsgálat elvégzésére.

5.2.5 A hálózat tevékenysége a verseny megsértésének megállapítására is szolgál, és egyúttal ez a valójában megelőző tevékenység enyhíti a versenytársakra és a fogyasztókra gyakorolt negatív hatásokat. Kiemelendő a hálózat közreműködése a mentességgel kapcsolatos eljárásokban, ahol meg kell becsülni, hogy a mentesség a fogyasztók javát szolgálja-e és azt is, hogy a megállapodás egy része tartalmazza-e azokat a konkrét előnyöket, amelyekre a fogyasztók a mentesség alapján számíthatnak.

Brüsszel, 2006. július 5.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Anne-Marie SIGMUND

⁽³⁹⁾ A Bizottság közleménye a Bizottság és az EU tagállamok bíróságai közötti együttműködésről a Szerződés 81. és 82. cikkének alkalmazásában, HL C 101., 2004.4.27., 54. o.